

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਨਾਸਪਤੀ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ

v.

ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਫਰਵਰੀ 10, 1995

[ਜੇ.ਐਸ. ਵਰਮਾ, ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਅਤੇ ਕੇ.ਐਸ. ਪਰੀਪੂਰਨਨ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950 :

ਦਿੱਲੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਐਕਟ, 1957—ਧਾਰਾ 178—ਟਰਮੀਨਲ ਟੈਕਸ—ਇਸ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ—ਬਾਹਰੋਂ ਸੰਘ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਉੱਤੇ—ਫੈਸਲਾ : ਨਾ ਤਾਂ ਅਨੁਚਿੱਤ ਧਾਰਾ 301 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਰਦਾ ਵੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਵਨਸਪਤੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕੀਤਾ। ਉਤਪਾਦ ਰੇਲ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸੜਕ ਰਾਹੀਂ ਸੰਘ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਰੇਲਵੇ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸੜਕ ਰਾਹੀਂ ਸੰਘ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਵਨਸਪਤੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਉੱਤੇ ਟਰਮੀਨਲ ਟੈਕਸ ਵਸੂਲਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਟਰਮੀਨਲ ਟੈਕਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜੋ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਐਕਟ, 1957 ਦੀ ਧਾਰਾ 178 ਨੇ ਸੰਘ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿਰਮਿਤ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਉਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਨਿਰਮਿਤ ਸਮਾਨ ਵਿੱਚ ਭੇਦਭਾਵ ਕੀਤਾ; ਕਿ ਕੇਵਲ ਉਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਨਿਰਮਿਤ ਸਮਾਨ ਹੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਟਰਮੀਨਲ ਟੈਕਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ; ਕਿ ਇਹ ਰਾਜ ਤੋਂ ਸੰਘ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਦੀ ਗਤੀ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਰੁਕਾਵਟ ਸੀ; ਅਤੇ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 178 ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 301 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ।

ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੰਘ ਖੇਤਰ ਦੇ ਹੋਰ ਵਨਸਪਤੀ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਸਕੋਰ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਉਚਿਤ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਵਿਸਥਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਅਤੇ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 178 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਫੈਸਲਾ : 1. ਇਹ ਸੁਥਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਵਾਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੰਬੰਧੀ ਦੋਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼, ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵੇਰਵੇ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਬੋਝ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਜੋਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਵਾਧਾਨ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਂ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੈ।

ਗੌਰੀ ਸੰਕਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਆਦਿ., [1994] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 349, ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

2. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਕੈਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੋਈ ਵੀ ਪਰਯਾਪਤ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਵੇਰਵੇ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 178 ਸੰਵਿਧਾਨ

ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 301 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਣ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਵੀ.ਐਸ. ਰਾਈਸ ਅਤੇ ਆਈਲ ਮਿਲਜ਼ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਆਦਿ., ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1964) ਐਸ.ਸੀ. 1781 ਅਤੇ ਆਰ.ਕੇ ਗਾਰਗ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1981) ਐਸ.ਸੀ. 2138, ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਜੀ.ਕੇ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਆਦਿ. ਬਨਾਮ ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਆਦਿ., ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1975) ਐਸ.ਸੀ. 583, ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

2.1. ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਦਿਆਂ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਐਕਟ, 1957 ਦੀ ਧਾਰਾ 178 ਸਿੱਧੇ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਾਲ (ਵਨਸਪਤੀ) ਦੀ ਰਾਜ ਤੋਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਵਾਜਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਧਾਨ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 302 ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸ ਸਿੱਧੇ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਹਾਅ ਦੀ ਗਤੀ ਨੂੰ ਰੋਕ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸ ਦਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਹ ਸੰਦਰਭ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਮਦਰਾਸ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਐਨ.ਕੇ. ਨਟਰਾਜਾ ਮੁਦਲਿਆਰ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1969) ਐਸ.ਸੀ. 147, ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

2.2. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਟੈਕਸ ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਟੈਕਸ ਦਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਰੋਧੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਾਲ ਬੇਅਸਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਹਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਲ 'ਤੇ ਟਰਮੀਨਲ ਟੈਕਸ ਦਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਨਾ ਤਾਂ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਣ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 302 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। [33-ਡੀ]

ਆਰ.ਆਰ. ਗਾਰਗ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1981) ਐਸ.ਸੀ. 2138, ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਜੀ.ਕੇ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1975) ਐਸ.ਸੀ. 583, ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

3. ਇਹ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਨਕ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ, ਕਿਸੇ ਅਪ੍ਰਤਿਕਸ਼ਿਤ ਜਾਂ ਗੌਣ ਅੜਚਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਜਾਏ, ਸਿੱਧੇ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਮਾਲ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ-ਰਾਜ ਜਾਂ ਅੰਤਰ-ਰਾਜ ਗਤੀਵਿਧੀ ਰੁਕਾਵਟ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੀ ਅਨੁਚਛੇਦ 301 ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਿਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਇਕ ਟੈਕਸ ਕਾਨੂੰਨ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਉਕਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਵਿੱਤੀ ਉਪਾਯ ਅਨੁਚਛੇਦ 301 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਟੀਆਬਾਰੀ ਟੀ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1961) ਐਸ.ਸੀ. 232; ਆਟੋਮੋਬਾਇਲ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1962) ਐਸ.ਸੀ. 1406; ਆਂਧਰਾ ਸੁਗਰਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1968) ਐਸ.ਸੀ. 599; ਮਦਰਾਸ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਐਨ.ਕੇ. ਨਟਰਾਜਾ ਮੁਦਲਿਆਰ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1969) ਐਸ.ਸੀ. 147 ਅਤੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਵੀਡੀਓ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕਸ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1990) ਐਸ.ਸੀ. 820, ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੇਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ : ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 448 ਦਾ 1973।

ਦਿੱਲੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 144 ਦਾ 1972 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ 15.9.72 ਦਾ ਫੈਸਲਾ।

ਐਸ. ਗਣੇਸ਼, ਮਿਸ ਪੂਨਮ ਮਦਨ ਅਤੇ ਯੂ.ਕੇ. ਖੈਤਾਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਐਨ.ਐਨ. ਗੋਸਵਾਮੀ, ਪੀ. ਪਰਮੇਸ਼ਵਰਨ ਅਤੇ ਹੇਮੰਤ ਸ਼ਰਮਾ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ।

ਆਰ.ਕੇ. ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ ਅਤੇ ਵਿਨੀਤ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ ਐਮ.ਸੀ.ਡੀ. ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਪਰੀਪੂਰਨਨ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਸਿਵਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 144 ਦਾ 1972, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਹੈ, ਨੇ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਚਛੇਦ 133(1) (ਅ), (ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ 'ਤੇ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਜੋ ਕਿ 15.9.1972 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਫਤਰ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਗ਼ਜ਼ੀਆਬਾਦ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਹ ਵਨਸਪਤੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਕਾਰਜ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਖਾਨਾ ਗ਼ਜ਼ੀਆਬਾਦ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਉਤਪਾਦ ਰੇਲਵੇ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸੜਕ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸੰਘੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਦਿੱਲੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਐਕਟ, 1957 (ਐਕਟ 66 ਦੇ 1957), ਜਿਸਨੂੰ ਅੱਗੇ 'ਐਕਟ' ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ 28.10.1957 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ। ਕਿਹੇ ਗਏ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 178 ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸੰਘੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਬਾਹਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਰੇਲਵੇ ਜਾਂ ਸੜਕ ਰਾਹੀਂ ਲਿਜਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਸਮਾਨ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਦਸਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਟਰਮੀਨਲ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਿਹੇ ਗਏ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਧੀਨ, ਦਿੱਲੀ ਟਰਮੀਨਲ ਟੈਕਸ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਰੇਲਵੇ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸੜਕ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸੰਘੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਏ ਗਏ ਵਨਸਪਤੀ ਉਤਪਾਦਾਂ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਤੋਂ ਸਾਲ 1969, 1970 ਅਤੇ 1971 ਲਈ ਟਰਮੀਨਲ ਟੈਕਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 2,95,396.01 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 178 ਸਿੱਧੇ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਗਤੀ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਹੈ, ਵਪਾਰ, ਵਣਜ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸੰਘੀ ਖੇਤਰ ਅੰਦਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਮਾਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਭੇਦਭਾਵ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਧਾਰਾ 178 ਦੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 301 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਤੋਂ ਟਰਮੀਨਲ ਟੈਕਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਪਰੋਕਤ ਰਕਮ ਦੇ 2,95,396.01 ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਇੱਕ ਰਿਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 178 ਅਧੀਨ ਵਸੂਲਣਯੋਗ ਟਰਮੀਨਲ ਟੈਕਸ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੇਲਵੇ ਜਾਂ ਸੜਕ ਆਵਾਜਾਈ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸੇਵਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦਾਂ 302, 303 ਅਤੇ 304 ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ 18.11.1971 ਅਤੇ 20.12.1971 ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖੇ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 178 ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟਰਮੀਨਲ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਰਾਹਤਾਂ ਮੰਗਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

2. ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮਿਤੀ 15.9.1972 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 178 ਅਧੀਨ ਟੈਕਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਸਿੱਧੇ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਪਾਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 301 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸਨੇ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟੈਕਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨਾ ਤਾਂ ਨਿਯਮਨਕਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾਤੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 302 ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦਾਂ 303 ਅਤੇ 305 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅੰਤਿਮ ਵਿਚਾਰ ਵਿਅਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਾਰਾ 178 ਅਨੁਚਛੇਦ 301 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਅਨੁਚਛੇਦ 302 ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਉਪਰੋਕਤ ਮਿਤੀ

15.9.1972 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

3. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ੍ਰੀ ਐਸ. ਗਣੇਸ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਲਈ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਐਨ.ਐਨ. ਗੋਸਵਾਮੀ ਲਈ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਕੀਲ ਨੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 3 ਅਤੇ 7 ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਵਿਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 8 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 178 ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਖੇਤਰ ਅੰਦਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਉਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਵਿੱਚ ਭੇਦਭਾਵ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਹੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਟਰਮੀਨਲ ਟੈਕਸ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਦੀ ਗਤੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਰੁਕਾਵਟ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਭੇਦਭਾਵ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਲਈ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਵਨਸਪਤੀ ਦੇ ਹੋਰ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵੱਡੀ ਨੁਕਸਾਨੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਇੱਕ ਅਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਆਮ ਦਲੀਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਸਕੋਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਉਚਿਤ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਵਿਸਥਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਧਾਰਾ 178 ਦਾ ਐਕਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 301 ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਅਨੁਚਛੇਦ 302 ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

4. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 178 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਹੀ ਉਚਿਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹੈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:

"178. ਰੇਲਵੇ ਜਾਂ ਸੜਕ ਰਾਹੀਂ ਲਿਜਾਏ ਗਏ ਸਮਾਨ 'ਤੇ ਟਰਮੀਨਲ ਟੈਕਸ। (1) ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰੇਲਵੇ ਜਾਂ ਸੜਕ ਰਾਹੀਂ ਲਿਜਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਸਮਾਨ 'ਤੇ ਦਸਵੀਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਦਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਟਰਮੀਨਲ ਟੈਕਸ ਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(2) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ, ਅਧਿਕਾਰਤ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ, ਉਸ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਸਮਾਨ ਦੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਵਧੀਆ ਹੋਈ ਦਰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਦਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ।

(3) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਐਲਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਸਮਾਨ ਦੀ ਕਲਾਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਟਰਮੀਨਲ ਟੈਕਸ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਨਾ ਲਾਇਆ ਜਾਵੇ।" ਉਕਤ ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 301 ਅਤੇ 302 ਵੀ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ:

"301. ਇਸ ਭਾਗ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ, ਵਣਜ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਮੁਕਤ ਹੋਵੇਗਾ।"

"302. ਸੰਸਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਰਾਜ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ, ਵਣਜ ਜਾਂ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਾਬੰਧੀਆਂ ਲਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਜਨਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਹੋਣ।"

5. ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਪਯੋਗੀ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 178 ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 301 ਨੂੰ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵੀ.ਐਸ. ਰਾਇਸ ਅਤੇ ਆਇਲ ਮਿਲਜ਼ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਆਦਿ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1964) ਐਸ.ਸੀ. 1781, ਪੰਨਾ 1788 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ:

"ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਓਰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਇਹ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਸੰਬੰਧ

ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼, ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਕਾਨੂੰਨ ਭੇਦਭਾਵ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਭੇਦਭਾਵ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਗੀਕਰਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕਰੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।"

ਫਿਰ ਜੀ.ਕੇ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਤਮਿਲ ਨਾਡੂ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਆਦਿ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1975) ਐਸ.ਸੀ. 583, ਪੰਨਾ 592 'ਤੇ ਪੈਰਾ 36 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਸ਼ਾਹਦਾ ਕੀਤਾ:

".....ਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਵਰਗੀਕਰਨ ਨੂੰ ਅਤਾਰਕਸ਼ੀਲ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਉਸ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਰਗੀਕਰਨ ਵੈਧ ਹੋਣ ਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਮਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਟੈਕਸਿੰਗ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਿ ਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੀ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕਤਾ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ।"

ਫਿਰ ਵੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਰ.ਕੇ ਗਰਗ ਬਨਾਮ. ਯੂਨੀਅਨ ਭਾਰਤ ਦਾ ਅਤੇ Ors., AIR (1981) SC 2138, pp. 2146 ਅਤੇ 2147, ਪੈਰਾ ਵਿੱਚ 7 ਅਤੇ 8, ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ:

"ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਕਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੁਝ ਵਧੀਆ ਸਥਾਪਿਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤੀ ਸਮੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਜੋਂ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਮਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੋਝ ਉਸ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦਿਖਾਏ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਇਸ ਮਾਨਤਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਆਂਇਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਛਾਣਦੀ ਹੈ, ਇਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਭਵ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਭੇਦਭਾਵ ਪਰਯਾਪਤ ਅਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨਿਕਤਾ ਦਾ ਮਾਨ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇੰਨਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਆਮ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਆਮ ਰਿਪੋਰਟਾਂ, ਸਮਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਹਰ ਇੱਕ ਹਾਲਤ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

"ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਰਾਬਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਰਥਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਛੇਟ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਧਰਮ ਆਦਿ ਨਾਲ ਸਪਰਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਹੇਮਜ, ਜੇ. ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਜੋੜਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਖੇਡ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜਟਿਲ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਡਾਕਟਰੀਨ ਜਾਂ ਸਖਤ ਜੈਕਟ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੁਆਰਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਇਹ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੱਚ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ, ਨਿਪਟਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਜੋੜਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਖੇਡ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਨਿਯਮਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਿਕ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨਿਆਇਕ ਅਦਬ ਦੇਣ ਲਈ ਹੋਰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਥੇ ਮੌਲਿਕ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ....."

6. ਇਹ ਸੈਟਲ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਬਾਰੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼, ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵੇਰਵੇ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਬੋਝ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਵਜੋਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦਿਖਾਏ ਕਿ ਖਾਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਂ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਗੌਰੀ ਸ਼ੰਕਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਦਿ., [1994] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 349, ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਨ, ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ -

(ਅ) ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਧਾਰਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੋਝ ਉਸ 'ਤੇ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਹਮਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦਿਖਾਏ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ;

(b) ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਛਾਣਦੀ ਹੈ, ਕਿ ਇਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਭਵ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿ ਇਸਦੇ ਭੇਦਭਾਵ ਪਰਯਾਪਤ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ;

(c) ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦੇ ਧਾਰਣਾ ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਆਮ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ, ਆਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ, ਸਮਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਹੋ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਹਾਲਤ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

7. ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਕੈਨ ਕੀਤਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਪਰਖਿਆ ਗਿਆ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਪਰਯਾਪਤ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 178 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 301 ਨੂੰ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਧਾਰਣਾਵਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਛੋਟੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਅਸਫਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

8. ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 301 ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਠਗਿਣਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਤਿਆਬਾਰੀ ਟੀ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਦੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਅਨੂ., ਏਅਰ (1961) ਐਸ.ਸੀ. 232 = [1961] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 809 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚਕਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਸਮਾਨ ਦੀ ਚਲਣ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬਜਾਏ ਕਿਸੇ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਜਾਂ ਗੌਣ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ, ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਇਕ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ, ਆਰਟੀਕਲ 301 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇੱਕ ਟੈਕਸ ਕਾਨੂੰਨ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਉਕਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿੱਤੀ ਉਪਾਯ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 301 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵਾਂਗੇ -- ਆਟੋਮੋਬਾਈਲ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਏਅਰ (1962) ਐਸ.ਸੀ. 1406; ਆਂਧਰਾ ਸੁਗਰਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਅਨੂ. ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਏਅਰ (1968) ਐਸ.ਸੀ. 599 ਅਤੇ ਮਦਰਾਸ ਦੇ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਐਨ.ਕੇ. ਨਟਰਾਜਾ ਮੁਦਲਿਆਰ, ਏਅਰ (1969) ਐਸ.ਸੀ. 147 ਅਤੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਪੂਰੇ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ - ਐਮ/ਐਸ. ਵੀਡੀਓ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕਸ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਅਨੂ., ਏਅਰ (1990) ਐਸ.ਸੀ. 820.

9. ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 178 ਸਿੱਧੇ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਤੋਂ ਵਣਸਪਤੀ (ਮਾਲ) ਦੀ ਗਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸੰਘ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰੋਕਦੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 302 ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਰ ਦੀ ਲਾਗੂਕਰਨ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਧੇ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਹਾਵ ਦੀ ਗਤੀ ਨੂੰ ਰੋਕ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਰ ਦੀ ਲਾਗੂਕਰਨ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਇਹ ਸੰਦਰਭ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਹ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ, ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਮਦਰਾਸ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਐਨ.ਕੇ. ਨਟਰਾਜਾ ਮੁਦਲਿਆਰ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1969) ਐਸ.ਸੀ. 147, ਪੰਨਾ 155 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ:

"ਇਹ ਵੀ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਰ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

ਇਸ ਆਸਾਨੀ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਅਪ੍ਰਗਟ ਟੈਕਸ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉੱਥੇ ਹੈ ਇੱਕ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਡੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਰੋਧੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੁਆਰਾ ਆਫਸੈੱਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 178 ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਲਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਇਹ ਹਾਈ 'ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਹੀਰੋ ਸੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿਰਫ ਹੈ ਬੈਂਚ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਮੈਥਿਊ, ਜੇ. ਕਿਊ.ਬੀ. ਨੇ ਕੀ ਕਿਹਾ, ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਜੀਕੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਿਲਨ ਵਿ. ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ, ਏਆਈਆਰ (1975) ਐਸਸੀ 583, ਪੈਰਾ ਤੇ 39:

"39. ਆਰਥਿਕ ਨਿਯਮਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਜ਼ਤ ਕਦੇ ਕਦੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਸਮਝਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੀ ਤਰਕਸੰਗਤਤਾ 'ਸਥਾਨਕ ਹਾਲਾਤਾਂ' 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਸਥਾਨਕ ਵਿਧਾਨਕ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨਤੀਜਤਨ, ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸਥਾਨਕ ਸਥਿਤੀ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਤੋਂ ਘਾਟ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨਕ ਵਰਗੀਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਕਹੀਣ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਹਿਚਕਿਚਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਦੇਖੋ ਕਾਰਮਾਈਕਲ ਬਨਾਮ ਸਦਰਨ ਕੋਲ ਐਂਡ ਕੋਕ ਕੰਪਨੀ, [1936] 301 ਯੂਐਸ 495) ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਕਰ ਕਾਨੂੰਨ, ਸਥਾਨਕ ਲੋੜਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਜੁੜ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋੜਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀਮਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਦੂਰੀ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਅਣਜਾਣਤਾ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਰਗੀਕਰਨ ਸਮੁਦਾਇਕ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੋੜਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਮੁਦਾਇਕ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਆਸਾਨ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।" ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਰ.ਕੇ. ਗਾਰਗ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1981) ਐਸ.ਸੀ. 2138, ਪੰਨਾ 2147, ਪੈਰਾ 8 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ।

10. ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖਰਚੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਵੀ.ਐਸ.ਐਸ.

ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate